

ICONISCH TUINDESIGN

Klassieke stoelontwerpen doen het goed als basis voor modern buitenmeubilair. Waar de ene ontwerper een iconisch model voor binnen als basis gebruikte voor een 'outdoor proof' versie, gaf de ander een eigenzinnige draai aan een al bestaande 'buitenklassieker'.

De door de erven Ghyczy opnieuw uitgebrachte Garden Egg Chair.

E

ind jaren zestig ontwierp de Hongaarse chemicus Peter Ghyczy de *Garden Egg Chair* om een nieuw soort plastic te testen. De West-Duitse plasticfabriek waarvoor hij werkte, besloot de productie van de futuristische tuinstoel – om kosten te drukken – te verplaatsen naar Oost-Duitsland. De eivormige stoel met de leuning die kan worden ingeklapt, zou vervolgens uitgroeien tot een van de weinige aansprekende DDR-designs. Al was dat van korte duur; de Oost-Duitse fabriek kreeg de plasticproductie nooit goed onder de knie en al na enkele jaren verdween de *Garden Egg Chair* van de markt. Totdat deze in 1998 opnieuw werd uitgebracht – nu door de erven-Ghyczy zelf – en furore maakte als een designicoon. De verkoop is zelfs nog nooit zo hoog geweest.

Klassieke ontwerpen doen het goed in het buitenmeubilair. Wat staat er bijvoorbeeld aan de betonnen tafels buiten het Stedelijk Museum Amsterdam? De *Panton Chair*, uit 1969! En bij elke strandtent met een beetje pretentie staat de teakhouten *Deck* van ontwerper Kaare Klint, nota bene uit 1933.

Het valt schijnbaar niet mee om een goede buitenstoel te ontwerpen. Immers, deze moet licht van gewicht zijn maar ook weer niet zó licht dat hij bij een windvlaag al wegwaait. Het materiaal moet sterk zijn, maar niet te duur. En als het

Boven: de iconische Lounge Chair & Ottoman van Charles & Ray Eames (foto: Vitra) met daaronder de MAL 1956, de kopie voor buiten in gekleurd plastic van Bob Copray (foto: Zero40 Studios Rens van Mierlo).

Onder: links de Landi Chair (foto: Vitra) van Hans Coray uit 1938, rechts de De La Warr Pavilion Chair, een ontwerp uit 2005 van Barber & Osgerby met dezelfde gaten in de zitting (foto: David Brook).

even kan, moet de stoel makkelijk te verplaatsen of op te ruimen zijn; de klapstoel is niet voor niets een evergreen in het buitenmeubilair. Kortom, inspiratie zoeken in het verleden is dan een logisch startpunt.

Dat is ook precies wat ontwerper Bob Copray en ondernemer Niels Wildenberg deden bij het ontwerp van de *MAL 1956*. Deze buitenstoel is zelfs een exacte kopie van de befaamde *Leather Lounge Chair* van Ray & Charles Eames uit 1956. "Buitenmeubilair is vaak inwisselbaar. Die plastic stoelen of gevlochten loungebanken zie je overal. Wij zochten naar een icoon en dan kom je al snel uit bij de Lounge Chair van Eames", zegt Bob Copray. Het oorspronkelijke ontwerp werd 'strakgetrokken' en uitgevoerd in bontgekleurd plastic. "Wij maken een hommage aan het iconische Eames-ontwerp." Maar om de plooiën met producent Vitra, dat de rechten heeft op de Lounge Chair, glad te strijken is de productietijd van de *Mal 1956* gelimiteerd. Copray: "Koop hem nu het nog kan."

Modernistisch monument

De meeste ontwerpers kiezen voor een subtielere aanpak. Toen het Britse ontwerpduo Barber & Osgerby in 2005 de opdracht kreeg een buitenstoel te ontwerpen voor het De La Warr Pavilion lag de inspiratiebron voor de hand: de *Landi Chair* van Hans Coray uit 1938. Deze functionele stoel van vernieuwend materiaalgebruik – het is de eerste aluminium stoel die in een mal is gegoten – is een modernistisch monument, net als het paviljoen in het Engelse Bexhill-on-Sea. "We hebben de essentie van Coray's stoel overgenomen, zoals het gebruik van aluminium en de gaten in de zitting zodat het regenwater kan wegvloeien", zegt Ed Barber. "Maar tegelijkertijd hebben we

Extremis' Captain's Chair (rechts) is een eerbetoon aan de Tulip (links, foto: Ezio Prandini), de beroemde plastic stoel die Eero Saarinen in 1955 voor Knoll ontwierp.

> eigentijdse elementen toegevoegd, zoals frisse kleuren en de gebogen achterpoten die in elkaar overlopen."

Ook de *Captain's Chair* die de Belgische producent Extremis lanceerde, doet meteen denken aan een designicoon van de 20ste eeuw: de *Tulip* van Eero Saarinen uit 1955. Het witte kunststof, het sierlijke ronde kuipje en natuurlijk het opvallende oranje kussentje – het is niets minder dan een eerbetoon aan de Tulip, een van de eerste plastic stoelen. Door het plastic dunner te houden, wat ook nog productiekosten en gewicht bespaart, oogt de *Captain's Chair* toch fris en van nu. Daarbij is deze stoel uitgevoerd met vier ragfijne buispoten in plaats van de witte draaisokkel van de Tulip.

Er wordt in het outdoorsegment dus opvallend vaak teruggegrepen op stoelen die zich

onderscheiden door een vernieuwende vormtaal of materiaalgebruik, zelfs door sterontwerper Philippe Starck. Hij nam de *Sandows Chair* van zijn landgenoot René Herbst uit 1928 onder handen. Bij deze stoel zijn elastische banden van rubber in een metalen frame gespannen. Starcks *Misa Joy* is niet de eerste kopie van dit principe. Maar zijn update van de 'elastiekstoel' is naast stapelbaar ook vervaardigd van biologisch afbreekbaar plastic. Daarbij mag de verwende consument van Starck zelf het kleurenpatroon van de elastieken kiezen.

Eeuwenoud idee

De Franse topontwerper heeft schijnbaar het klassieke buitenmeubel ontdekt, want onlangs presenteerde hij ook een variant van de archetypische 'regisseursstoel', voor stoelenfabrikant TOG. Het idee van deze handzame stoel, die als een schaar in elkaar kan klappen, is al eeuwenoud. De eerste industrieel geproduceerde en daardoor bekendste versie, waarbij een canvas zitting tussen een houten frame spant, werd in 1892 op de markt gebracht door een Amerikaanse firma. Vervolgens zou het meer dan een eeuw duren voordat Starck de *San Jon* zou uitbrengen, een klapstoel met onzichtbare scharnieren.

Philippe Starcks *Misa Joy*-stoelen (links) zijn een hedendaagse kleurrijke variant op René Herbsts *Sandows Chair* (rechts) uit 1928 (foto: *The Museum of Modern Art, NY. Gift of Marshall S. Cogan in honor of Barbara Jakobson*).

En ook deze duurzame stoel van transparant ecoplastiek kan door consumenten worden samengesteld. Er is zelfs een luxe-editie van leer.

Een ontwerp waarvan de oorsprong niet meer valt te herleiden, is de rotan strandstoel met zonnekap die een eeuw geleden de Europese stranden domineerde. De opvallende vorm van deze stoel uit één stuk inspireerde de Spaanse ontwerper Jaime Hayon tot de *Poltronas*, een sierlijke buitenstoel voor het designlabel BD Barcelona. In plaats van het kwetsbare rotan is deze stoel gemaakt van kunststof. Omdat we tegenwoordig

Eveneens van de hand van Philippe Starck is deze luxe-editie van de *San Jon* (linksboven), een klapstoel met onzichtbare scharnieren, gebaseerd op de regisseursstoel uit 1892 (rechts, foto: The Lord's Table Inc).

wél in de zon willen zitten, heeft Hayon ook de open variant *Gardenias* ontworpen, opgebouwd uit latjes van aluminium.

Tijdloos

Zonder twijfel het alleroudste buitenmeubel is de ligstoel, die al in zwang was bij de hedonistische Romeinen. Bijna alle grote ontwerpers hebben de afgelopen eeuw wel een eigenzinnige versie van de ligstoel gemaakt; Marcel Breuer ontwierp er een van staal, Alvar Aalto gebruikte gebogen laaghout en Le Corbusier introduceerde de eerste versie waarvan de rugleuning eenvoudig kan worden versteld. Je zou denken dat er aan zo'n klassieker niets meer kan worden toegevoegd. Toch is de Nederlandse ontwerper Ineke Hans erin geslaagd om een overtuigende interpretatie van de ligstoel te maken. Hans heeft de vorm uitgekleeft tot het absolute minimum. Haar ambachtelijke ligstoel is getimmerd van zwarte planken. Alleen gebruikte ze daarvoor geen hout maar gerecycled plastic, dat bestand is tegen alle weersomstandigheden. Inderdaad, een echt tijdloos ontwerp. <

Jeroen Junte schrijft voor o.a. de *Volkscrant* en *Het Financieele Dagblad* over design en is auteur van *Hands On: Dutch design in de 21ste eeuw*.

Links: Jaime Hayons *Poltronas*, een kunststof variant op de klassieke rotan strandstoel voor designlabel BD Barcelona.

Rechts: ligstoelen van recycled kunststof uit de serie *Ordinary Furniture* van de Nederlandse ontwerper Ineke Hans (foto: Ron Steemers).